

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Correlational study design) เพื่อศึกษาพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ เรือนจำกลางนครราชสีมา เรือนจำกลางคลองไผ่ เรือนจำอำเภอสีคิ้ว เรือนจำอำเภอบัวใหญ่ ทักษสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก และทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น จำนวน 541 คน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 255 คน ซึ่งคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (Yamane, 1970) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ .05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนของประชากร

e = ขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (5% = 0.05)

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{541}{1 + (541 \times 0.05^2)} = 230 \text{ คน}$$

แต่เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล จึงคำนวณเพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 10 รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นประมาณ 255 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เรือนจำและทัณฑสถานในเขตจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง ได้แก่ เรือนจำกลางนครราชสีมา เรือนจำกลางคลองไผ่ เรือนจำอำเภอสีคิ้ว เรือนจำอำเภอบัวใหญ่ ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก และทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา สุ่มเลือกโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่แทนที่ (Simple random sampling without replacement) มาจำนวนครึ่งหนึ่ง ได้ เรือนจำและทัณฑสถาน เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3 แห่ง

2. กำหนดจำนวนตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานตามสัดส่วน (Proportional sampling) ดังนี้ (Cochran, 1977)

$$n_h = \frac{N_h \times n}{N}$$

n_h = จำนวนตัวอย่างในแต่ละหน่วยงาน

N_h = จำนวนประชากรในแต่ละหน่วยงาน

N = จำนวนประชากรทั้งหมดจาก 3 หน่วยงานที่เป็นตัวอย่าง

n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

ตารางที่ 1 สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

เรือนจำและทัณฑสถาน	จำนวนกลุ่มประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่างตาม สัดส่วน
แห่งที่ 1	113	78
แห่งที่ 2	169	117
แห่งที่ 3	86	60
รวม	368	255

3. เลือกข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์เป็นตัวอย่างในการศึกษา ด้วยการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่แทนที่ โดยเขียนหมายเลขของประชากรทั้งหมดตามบัญชีรายชื่อข้าราชการของแต่ละเรือนจำ/ ทัณฑสถาน ลงในกระดาษเพื่อทำเป็นฉลาก และสุ่มเลือกจับฉลากตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและการรับรู้ภาวะสุขภาพ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และการรับรู้ภาวะสุขภาพ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้

2.1 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการต่อพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ตนควรกระทำทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางด้านร่างกาย ด้านโภชนาการ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณ ด้านการจัดการกับความเครียด วัดโดยแบบสอบถามซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ นันทมนัส บุญโถ่ง (2552) ประกอบด้วยข้อคำถาม 38 ข้อ มีลักษณะเป็น Likert scale 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีช่วงคะแนน 38 - 152

2.2 แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้หรือความคิดเห็นของข้าราชการว่ามีสิ่งขัดขวางที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของตนเองใน 6 ด้าน วัดโดยแบบสอบถามซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ นันทมนัส บุญโถ่ง (2552) ประกอบด้วยข้อคำถาม 28 ข้อ มีลักษณะเป็น Likert scale 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีช่วงคะแนน 28 - 112

2.3 แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในความสามารถของข้าราชการที่จะกระทำพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพต่าง ๆ ในการดูแลสุขภาพได้สำเร็จอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้ง 6 ด้าน วัดโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด มีช่วงคะแนน 30 - 120

2.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคม

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการในการยอมรับบุคคลอื่น ๆ ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ครอบครัว ว่าบุคคลเหล่านี้ให้การช่วยเหลือเอาใจใส่ต่อสุขภาพ หรือเป็นกำลังใจให้ข้าราชการดูแลสุขภาพของตนเอง วัดโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

ข้อคำถาม 16 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และไม่ได้รับ มีช่วงคะแนน 16 - 64

เกณฑ์การให้คะแนน แบบสอบถามการรับรู้

ตัวเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง/ มากที่สุด	4
เห็นด้วย/ มาก	3
ไม่เห็นด้วย/ น้อย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/ น้อยที่สุด/ ไม่ได้รับ	1

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ปฏิบัติจนเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต ซึ่งมีผลดีต่อภาวะสุขภาพ วัดโดยแบบวัดมาตรฐานจาก Health promoting Lifestyle Profile II ที่แปลโดย นันทวัน สุวรรณรูป และอัจฉราพร สิริรัญวงศ์ (2547) ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ จำนวน 7 ข้อ ด้านกิจกรรมทางด้านร่างกาย จำนวน 7 ข้อ ด้านโภชนาการ จำนวน 8 ข้อ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จำนวน 7 ข้อ ด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณ จำนวน 8 ข้อ ด้านการจัดการกับความเครียด จำนวน 6 ข้อ มีข้อคำถามรวมทั้งหมดจำนวน 43 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ คือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติเป็นบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ มีช่วงคะแนน 43 - 172

การแปลผล

แบ่งระดับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพออกเป็น 3 ช่วง โดยใช้ค่าผลต่างของคะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุด แล้วนำไปหารด้วยจำนวนช่วง (สุทธิ ชัดดียะ และวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์, 2554)

< 57 คะแนน	หมายถึง พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ
57 ถึง 114 คะแนน	หมายถึง พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง
> 114 คะแนน	หมายถึง พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพอยู่ในระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้รับการตรวจสอบตามขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ด้าน

พฤติกรรมศาสตร์ 1 ท่าน อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งเป็นเรือนจำแห่งหนึ่งในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 30 ราย แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

2.1 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ ฯ	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94
2.2 แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรค ฯ	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87
2.3 แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะของตนเอง ฯ	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88
2.4 แบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคม	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91
2.5 แบบสอบถามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ ถึงผู้บัญชาการ และผู้อำนวยการเรือนจำและทัณฑสถานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 แห่ง เพื่อขออนุญาตจากหน่วยงานดังกล่าวในการรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ และรูปแบบการเก็บข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคลในกรณีที่ไม่สามารถมาร่วมกลุ่มได้
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในเวลาราชการ ณ เรือนจำกลาง นครราชสีมา เรือนจำกลางคลองไผ่ และทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับข้าราชการที่ได้สุ่มรายชื่อไว้แล้ว เพื่อให้ทำแบบสอบถาม โดยนัดหมายกลับมาเก็บแบบสอบถามในวันถัดมา สำหรับผู้ที่ปฏิเสธการตอบแบบสอบถาม หรือผู้ที่ไม่ปรากฏชื่อนอกเรือนจำ/ ทัณฑสถานในวันที่เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มใหม่เป็นตัวอย่างทดแทน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์และเครื่องมือการวิจัย เสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่ 02 - 04 - 2556

2. ผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย และขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามตามความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบรับหรือปฏิเสธการให้ข้อมูลในครั้งนี้ได้โดยอิสระ โดยไม่มีผลเสียหรือเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น

3. ผู้วิจัยอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีการระบุชื่อ - นามสกุลของกลุ่มตัวอย่าง แต่ใช้รหัสแทน ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นความลับ และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

4. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย ลงนามในแบบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบทางสถิติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามรายละเอียดดังนี้

1. พรรณนาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านอารมณ์และความคิด และพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้วยสถิติเชิงพรรณนา ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ ด้วยสถิติวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ (Assumption) ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงของตัวแปรเป็นแบบปกติ (Normal distribution) และไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity)